

Τρία χαϊκού: Διάλογος του Γ. Σεφέρη με την ιαπωνική ποίηση;

Βέλτιστο Σενάριο

Γνωστικό αντικείμενο:

Διαθεματική Ομάδα

Δημιουργός Σεναρίου: ΕΙΡΗΝΗ ΠΙΤΤΑΡΑΚΗ (Εκπαιδευτικός)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σημείωση

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν αυτόματης δημιουργίας και εκτύπωσης του Ψηφιακού Διδακτικού Σεναρίου με Τίτλο: «**Τρία χαϊκού: Διάλογος του Γ. Σεφέρη με την ιαπωνική ποίηση**; ».

Δημιουργήθηκε στις **07/20/2015 - 19:37** και έχει υποστηρικτικό ρόλο στο έργο του εκπαιδευτικού.

Δεν αντικαθιστά το Ψηφιακό Διδακτικό Σενάριο, το οποίο περιέχει όλο το Διαδραστικό Περιεχόμενο και αξιοποιεί τις ψηφιακές δυνατότητες της Πλατφόρμας «Αίσωπος».

Το σενάριο αυτό έχει χαρακτηριστεί ως «Βέλτιστο» ύστερα από αξιολόγηση από δύο αξιολογητές και είναι αναρτημένο με το πλήρες ψηφιακό περιεχόμενό του στην Πλατφόρμα «Αίσωπος».

Το Διαδραστικό Ψηφιακό Διδακτικό Σενάριο με το πλήρες ψηφιακό περιεχόμενό του βρίσκεται στον σύνδεσμο:

<https://aesop.iep.edu.gr/node/12916>

Επισημαίνεται ότι τα σενάρια της Πλατφόρμας «Αίσωπος» διακρίνονται σε:

Υποδειγματικά Σενάρια: Ψηφιακά Διδακτικά Σενάρια που έχουν προκύψει από επιστημονικές επιτροπές εμπειρογνομόνων (Εκπαιδευτικοί Αυξημένων Προσόντων, Σχολικοί Σύμβουλοι, Μέλη ΔΕΠ / Επιστημονικό Προσωπικό του ΙΕΠ).

Βέλτιστα Σενάρια: Αξιολογημένα Ψηφιακά Διδακτικά Σενάρια εκπαιδευτικών με βαθμολογία άνω των 70 μονάδων.

Επαρκή Σενάρια: Αξιολογημένα Ψηφιακά Διδακτικά Σενάρια εκπαιδευτικών με βαθμολογία από 50 έως 70 μονάδες.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης» - MIS: 479325, ΣΑΕ: 2014ΣΕ24580051.

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του Υ.Π.Ο.ΠΑΙ.Θ.

Η Πλατφόρμα Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής, Αξιολόγησης και Παρουσίασης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος», αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης.

Ομάδα Επιστημονικής και Διοικητικής Εποπτείας της Πράξης:

Επιστημονικός Υπεύθυνος Πράξης για τις Δράσεις που αφορούν το Ι.Ε.Π: Ιωάννης Σταμουλάκης, Φιλολόγος, Σύμβουλος Α' Υ.Π.Ο.ΠΑΙ.Θ.

Υπεύθυνος Υποέργου 1: Ιωάννης Σταμουλάκης, Φιλολόγος, Σύμβουλος Α' Υ.Π.Ο.ΠΑΙ.Θ.

Υπεύθυνος Υποέργου 2: Νικόλαος Γραμμένος, Πληροφορικός, Σύμβουλος Γ' Ι.Ε.Π.

Υπεύθυνος Υποέργου 3: Νικόλαος Γραμμένος, Πληροφορικός, Σύμβουλος Γ' Ι.Ε.Π.

Επιστημονική Συντονίστρια των ειδικών επιστημόνων του Υποέργου 1: Βασιλική Καραμπέτσου, Φιλολόγος, Εισηγήτρια Ι.Ε.Π.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Φύλλα Εργασίας Σεναρίου

Το παρόν ψηφιακό σενάριο περιέχει φύλλα εργασίας, τα οποία είναι συνημμένα στο αρχείο «PDF» και μπορείτε να τα ανοίξετε κάνοντας διπλό κλικ πάνω στο εικονίδιο.

- 1η Φάση: Δεν υπάρχει
- 2η Φάση: Δεν υπάρχει
- 3η Φάση: [fyllo_ergasias_omada_1i_.doc](#) , [fyllo_ergasias_omada_2i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omada_3i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omada_4i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omada_5i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omada_6i.doc](#)
- 4η Φάση: [fyllo_ergasias_omades_1i_kai_2i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omades_3i_kai_4i.doc](#) , [fyllo_ergasias_omades_5i_kai_6i.doc](#)
- 5η Φάση: Δεν υπάρχει

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Γενική Περιγραφή Σεναρίου

Γνωστικό Αντικείμενο

Διαθεματική Ομάδα (Γυμνάσιο)

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Εκπαιδευτικό Πρόβλημα

Η διδακτική πρόταση φέρνει, μέσα από την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, τους μαθητές σε επαφή με μια ενδιαφέρουσα στιχουργική μορφή της ιαπωνικής λογοτεχνίας - το χαϊκού - που ενέπνευσε πολλούς ποιητές του εικοστού αιώνα. Μέσα από διερευνητικές δραστηριότητες, οδηγούνται οι μαθητές στην ανακάλυψη και κατανόηση των χαρακτηριστικών και της λειτουργίας της μορφής αυτής.

Συγκεκριμένα, το υπό διερεύνηση θέμα είναι οι συνθήκες παραγωγής και πρόσληψης του ποιητικού έργου *Τρία Χαϊκού* του Γ. Σεφέρη. Οι μαθητές θα αντλήσουν συμπεράσματα για:

- τις πηγές έμπνευσης του δημιουργού
- τη σημασία των επιλογών του κατά την ποιητική δημιουργία (λεξιλογικών και όχι μόνο)
- την πολυσημία του ποιητικού λόγου
- τη σύνδεσή του με την ιστορική πραγματικότητα και τα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής του
- το γνωστικό υπόβαθρο που καλείται να έχει ο αναγνώστης προκειμένου να εκτιμήσει το έργο στο σύνολό του.

Πέρα όμως από αυτό, οι μαθητές οδηγούνται να συνειδητοποιήσουν ότι η λογοτεχνία, το πιο συχνά μεταφραζόμενο είδος λόγου, αποτελεί έναν τόπο συνάντησης με τον πολιτισμικό Άλλο. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη διασύνδεση της λογοτεχνίας με τη ζωή, στη διερεύνηση της ιστορικής και κοινωνικοπολιτισμικής διάστασης των κειμένων και στην επισήμανση της δημιουργικής επικοινωνίας ανάμεσα στις λογοτεχνίες διαφορετικών χωρών. Απώτερος σκοπός είναι η αναγνώριση ότι η λογοτεχνία είναι ένας κατεξοχήν διαπολιτισμικός τόπος όπου ο διάλογος ανάμεσα στους πολιτισμούς γίνεται πράξη μέσα από τη μετάφραση, τη διασκευή και την αέναη επανερμηνεία, και όπου η ετερότητα αναγνωρίζεται, αλλά και ενσωματώνεται, ως αναγκαίος όρος της δυναμικής της.

Επιπλέον οι μαθητές καλούνται να μετουσιώσουν και να μεταφέρουν τα συναισθήματα που τους προκαλεί η λογοτεχνική ανάγνωση των χαϊκού σε νέο κείμενο κάθε είδους - πεζό, ποιητικό, δοκιμιακό, ζωγραφικό, μουσικό - διατυπώνοντας προσωπικό και βιωματικό λόγο, και ανακαλύπτοντας ή και ασκώντας τις γραμματικές αλλά και τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Γενική περιγραφή περιεχομένου

Η παρούσα διδακτική πρόταση τα *Τρία Χαϊκού* του Γ. Σεφέρη εντάσσεται στην ενότητα "Η Λογοτεχνία από το 1922 ως το 1945", που περιλαμβάνεται στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Γ' Γυμνασίου, και είναι σύμφωνη με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών όπου βασικός σκοπός της διδασκαλίας της λογοτεχνίας είναι «η κριτική αγωγή στο σύγχρονο πολιτισμό».

Το χαϊκού αποτελεί μια πειθαρχημένη και παμπάλαιη στιχουργική μορφή της ιαπωνικής λογοτεχνίας, η οποία ενέπνευσε τον Γ. Σεφέρη. Σε αυτή την εξωτερική μορφή ο ποιητής εμβολίασε στάσεις ζωής χαρακτηριστικές της μοντερνιστικής συνείδησης, της οποίας είναι ο ίδιος εκφραστής.

Βασικός σκοπός μας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία της στιχουργικής μορφής του χαϊκού και να κατανοήσουν τη σύνδεση της ποίησης με τη ζωή, την ιστορική παραγματικότητα και τα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής της.

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της ενσυναισθητικής φαντασίας των μαθητών, μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με την στιχουργική μορφή του χαϊκού.

Ειδικότεροι διδακτικοί στόχοι είναι:

Επίπεδο γνώσεων

- Η διερεύνηση του ποιητικού λεξιλογίου και των σημασιολογικών αποχρώσεων του στο σύνολο του ποιητικού έργου του Γ. Σεφέρη.
- Η συγκριτική ανάγνωση θεμάτων και εικόνων ώστε να φωτιστεί το υπό ανάγνωση ποίημα από άλλα « ομόθεμα ».
- Η αναγνώριση της κομβικής σημασίας της δεκαετίας του τριάντα για την αναζωπύρωση των νέων εκφραστικών τρόπων στην ποίηση και γενικά για την ανανέωση της λογοτεχνίας μας.
- Η επισήμανση της δημιουργικής επικοινωνίας ανάμεσα στις λογοτεχνίες διαφορετικών χωρών.
- Η ανάπτυξη του δημιουργικού ρόλου του αναγνώστη, ο οποίος αναλαμβάνει ενεργητικό ρόλο ως νοηματοδότης του λογοτεχνικού έργου.

Επίπεδο ικανοτήτων

- Η παραγωγή ποικιλίας κειμενικών ειδών μονοτροπικών και πολυτροπικών
- Η σύνθεση ενός χαϊκού
- Η οργάνωση μιας παρουσίασης για τους συμμαθητές τους
- Η εικαστική και μουσική απόδοση ενός ποιήματος

Επίπεδο στάσεων

- Η συνειδητοποίηση της σχέσης της λογοτεχνίας με την ανθρώπινη εμπειρία και, επομένως, της σημασίας της για την κατανόηση του κόσμου στον οποίο ζούμε και του εαυτού μας.
- Η ανάπτυξη της κριτικής και ταυτόχρονα δημιουργικής σχέσης των μαθητών με το σύγχρονο κοινωνικό

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

και πολιτισμικό περιβάλλον, καθώς και η συμβολική ενδυνάμωση της υποκειμενικότητας όλων των μαθητών και μαθητριών, έτσι ώστε να γίνουν ενεργοί πολίτες και παραγωγοί πολιτισμού.

Θεωρητικό πλαίσιο

Η διδακτική πρόταση δίνει έμφαση στην αλλαγή του ρόλου του μαθητή από παθητικό δέκτη σε ενεργό υποκείμενο και, ταυτόχρονα, στην ανάδειξη των τρόπων κατασκευής του ποιητικού νοήματος. Τονίζεται ο δημιουργικός ρόλος του αναγνώστη, ο οποίος αναλαμβάνει ενεργητικό ρόλο ως νοηματοδότης του λογοτεχνικού έργου. Στην περίπτωση αυτή μετατοπίζεται η έμφαση από τον συγγραφέα στον μαθητή ως αναγνώστη και στην ανάγνωση ως μια δυναμική διαδικασία, αλλά και στον μαθητή ως συγγραφέα (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 142). Η πρότασή μας συνδυάζει, επομένως, στοιχεία τόσο της κειμενοκεντρικής (διδασκαλία της “γραμματικής”/ποιητικής του ποιήματος) όσο και της επικοινωνιακής αντίληψης (έμφαση στο μαθητή ως αναγνώστη και συγγραφέα).

Το εγγράμματο υποκείμενο που δημιουργείται μέσω αυτής της διδασκαλίας, είναι σαφώς διαφορετικό από ότι στο παραδοσιακό-μετωπικό μοντέλο διδασκαλίας. Ο μαθητής αποκτά επικοινωνιακή και κειμενική ικανότητα, σε συνδυασμό με κριτική ικανότητα. Επιπλέον, αποκτά και στοιχεία του νέου γραμματισμού, σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες των ψηφιακών κειμένων. Ο μαθητής ενεργοποιείται και ερευνά, μαθαίνει πώς να συνεργάζεται στα πλαίσια μιας ομάδας και, τελικά, μαθαίνει “πώς να μαθαίνει” (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 78).

Το σκεπτικό που διέπει την οργάνωση των δραστηριοτήτων είναι προς την κατεύθυνση της αξιοποίησης των ΤΠΕ στο πλαίσιο των νέων γραμματισμών ή πολυγραμματισμών, κατά λειτουργικό ή κριτικό τρόπο (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 107). Επιχειρείται η δημιουργική εμπλοκή των μαθητών στο πλαίσιο της εποικοδομητικής λογικής (κονστрукτιβισμός) στη μάθηση. Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως διερευνητικά παιδαγωγικά περιβάλλοντα και ως μέσα πρακτικής γραμματισμού. Απώτερος στόχος είναι η συνεισφορά προς την κατεύθυνση της δημιουργίας νέου τύπου μαθητών που θα είναι πιο κοντά στις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης και της πληροφορίας. Γίνεται λοιπόν προσπάθεια να προστεθεί η κριτική διάσταση στην προσέγγιση του νέου γραμματισμού και να γίνει διασύνδεση με την κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, σχετικά με τις ΤΠΕ επιδιώκεται:

- Η αξιοποίηση ανοιχτών περιβαλλόντων (π.χ. ηλεκτρονικών λεξικών, σωμάτων κειμένων, διαδικτύου) κατά τρόπο λειτουργικό και κριτικό προκειμένου να καταλήξουν τα παιδιά σε διαπιστώσεις για τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Σεφέρη.
- Η εξοικείωση με τη λογική που χρησιμοποιούνται οι λέξεις-κλειδιά με βάση αυτό που ψάχνουν στις μηχανές αναζήτησης.
- Η εξοικείωση με τον τρόπο που διαβάζονται νέου τύπου κείμενα, όπως είναι τα « κειμενικά σπαράγματα » που δίνει το google (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 67).
- Η καλλιέργεια της δεξιότητας για κριτική ανάγνωση – αξιολόγηση της διαδικτυακής πληροφορίας.
- Η δημιουργία κειμένων που σχετίζονται με το διαδίκτυο και με τον υπολογιστή ως μέσο επικοινωνίας (νέα κειμενικότητα)
- Η εξοικείωση με την αξιοποίηση των ΤΠΕ ως περιβαλλόντων πρακτικής γραμματισμού (αξιοποίηση των επεξεργαστών κειμένου, των προγραμμάτων παρουσιάσεων – όπως το Power Point - ως μέσων

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

παραγωγής γραπτού λόγου).

- Η προώθηση νέων τρόπων συνεργασίας των μαθητών μεταξύ τους στην κατεύθυνση της διαπραγμάτευσης και συννοικοδόμησης του νοήματος με τη χρήση των εργαλείων web 2 (blog, titanpad).

Διευκολύνεται έτσι η διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση και η δημιουργική κατάκτηση της “ύλης”, μέσα από ανοιχτές δραστηριότητες, σε αντίθεση με τη στείρα απομνημόνευση πληροφοριών. Ταυτόχρονα επιτυγχάνεται με τρόπο αβίαστο η επαφή των παιδιών με τον έξω κόσμο, με άλλους πολιτισμούς, και η απόκτηση μιας κοσμοπολιτικής αντίληψης, καθώς και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και των πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογική μας προσέγγιση βασίζεται σε δύο παιδαγωγικές μεθόδους: τη *διδασκαλία σε ομάδες* και τη *μέθοδο σχεδίων εργασίας (project)*. Και οι δύο είναι μαθητοκεντρικές μέθοδοι διδασκαλίας, καλλιεργούν τη συνεργασία, την ομαδικότητα και προσφέρουν δυνατότητα συμμετοχής και κινητοποίησης στους αδύναμους και τους αδιάφορους μαθητές και μαθήτριες, προωθούν την ενεργητική μάθηση, ευθαρρύνουν την ανάδειξη ενδιαφερόντων, συντελούν στην αναβάθμιση της αυτο-εικόνας και της αυτοπεποίθησης των μαθητών, δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές και στις μαθήτριες να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους στην ομάδα και δίνουν, επίσης, την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να αυτενεργεί.

Θεμέλιο της διδακτικής πράξης είναι η ερμηνευτική μέθοδος προσέγγισης του κειμένου, δηλαδή η κατανόηση του όλου μέσα από την ανάλυση των μερών και του μερικού μέσα από τη θεώρηση του όλου. Συγχρόνως, ερευνώνται τα απαραίτητα για την ερμηνεία δια-κειμενικά και περι-κειμενικά στοιχεία, τα οποία φωτίζουν το κείμενο. Κατά την ερμηνευτική προσέγγιση αξιοποιούνται βιώματα και γνώσεις των μαθητών.

Επίσης, ακολουθείται η διαθεματική μέθοδος προσέγγισης. Η διασύνδεση μεταξύ των μαθημάτων, όπως η νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία, η ιστορία, η ιστορία της τέχνης, τα καλλιτεχνικά, η μουσική και η πληροφορική, εδώ, διευκολύνει τον "αμοιβαίο φωτισμό των τεχνών".

Πορεία διδασκαλίας

Οι δύο πρώτες φάσεις αποτελούν την προετοιμασία. Η πρώτη φάση έχει σκοπό να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει και να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών προσφέροντας πληροφορίες, εικόνες, ακούσματα, με άλλα λόγια εμπειρίες, που θα τους βοηθήσουν να διαμορφώσουν προσωπικές ερμηνείες για το ποίημα. Στη φάση αυτή εκμεταλλευόμαστε το στοιχείο της "έκπληξης" που χαρακτηρίζει και το χαϊκού, ώστε να κινητοποιήσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών. Ακολουθεί ανάγνωση των ποιημάτων και αφήνουμε χώρο στις αυθόρμητες αντιδράσεις των μαθητών που θα αποτελέσουν και το πρώτο βιωματικό υλικό - αφετηρία για την επεξεργασία που θα ακολουθήσει.

Στη δεύτερη φάση γίνεται η σύσταση των ομάδων, με βάση τα κριτήρια που περιγράφονται αναλυτικά στην περιγραφή της αντίστοιχης φάσης, και η πληροφόρηση των μαθητών για το πλαίσιο της πρακτικής που συμμετέχουν. Αφού αποσαφηνιστούν οι στόχοι και η μέθοδος της εργασίας θα μοιραστούν τα φύλλα εργασίας.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Τα φύλλα εργασίας είναι προσεγμένα στη δομή και στη διατύπωσή τους, ώστε να μην δίνουν αυστηρές κατευθυντήριες γραμμές στους μαθητές, αλλά να αποτελέσουν ένα πλαίσιο εργασίας που θα τους διευκολύνει σε μια πορεία διερεύνησης του ζητήματος. Με τις δραστηριότητες αφήνεται χώρος για αναζήτηση και προβληματισμό, ενώ αποφεύγεται η "επιβολή" της δεσπόζουσας ερμηνείας της οποίας φορέας είναι συνήθως ο εκπαιδευτικός.

Κατά την τρίτη και τέταρτη φάση οι μαθητές θα εργαστούν στις ομάδες, θα οργανώσουν την εργασία τους και θα αναλάβουν διάφορους ρόλους, με βάση τα φύλλα εργασίας. Η κάθε ομάδα θα βρει στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή της ένα φάκελο στον οποίο θα υπάρχουν τα φύλλα εργασίας που την αφορούν. Τα φύλλα εργασίας θα μοιραστούν και σε έντυπη μορφή, αλλά η ηλεκτρονική βοηθάει περισσότερο καθώς είναι ενεργές οι υπερσυνδέσεις για τις δραστηριότητες που ζητούνται. Οι μαθητές συζητώντας διαλογικά τις απαντήσεις στα δεδομένα ερωτήματα των φύλλων εργασιών, ανταλλάσσοντας απόψεις και συμπεράσματα και αλληλοσυμπληρώνοντας τις γνώσεις τους καλούνται να συνθέσουν κείμενα μονοτροπικά και πολυτροπικά, αλλά και να παράξουν καλλιτεχνικές δημιουργίες.

Η καθηγήτρια έχει δημιουργήσει ένα ιστολόγιο του μαθήματος, το οποίο θα αποτελέσει το χώρο επικοινωνίας των ομάδων. Εκεί θα αναρτώνται κάθε φορά τα συμπεράσματα των ομάδων, ώστε να υπάρχει διαρκής ανατροφοδότηση και επεξεργασία των στοιχείων της έρευνας.

Στην πέμπτη φάση θα γίνει συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και τελική αξιολόγηση (αυτοαξιολόγηση της εργασίας της ομάδας τους και ετεροαξιολόγηση της εργασίας των άλλων ομάδων) από τους μαθητές. Για την αξιολόγηση των μαθητών από τον εκπαιδευτικό θα συνεκτιμηθεί η αποτίμηση των δραστηριοτήτων των ομάδων στα φύλλα εργασίας, η συνεργασία των μελών των ομάδων κατά τη διάρκεια της έρευνας και η συμμετοχή του καθενός στην υλοποίηση των εργασιών.

Ο ρόλος του διδάσκοντος

Ο ρόλος του διδάσκοντος στις διάφορες φάσεις των εργασιών είναι διαφορετικός. Στη φάση της προετοιμασίας (1η και 2η) συνίσταται στον προγραμματισμό και στην οργάνωση των ομάδων και των δραστηριοτήτων κάθε ομάδας.

Στην τρίτη φάση (εργασία στις ομάδες) της διδασκαλίας, όταν οι ομάδες αρχίσουν να εργάζονται, ο ρόλος του δασκάλου είναι συμβουλευτικός και βοηθητικός. Κατέχει το ρόλο του εμψυχωτή, είναι στην τάξη, δίνει διευκρινήσεις σε τυχόν απορίες, δεν προσφέρει έτοιμες λύσεις, αλλά προσανατολίζει την ομάδα υποβάλλοντας τα κατάλληλα ερωτήματα. Τους υποστηρίζει συστηματικά με το να τους δίνει ιδέες και ερεθίσματα, που θα κατευθύνουν την έρευνά τους, και με το να ελέγχει τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής και να τους παρέχει ανατροφοδότηση.

Εδώ ο εκπαιδευτικός κινείται σε μια πολύ λεπτή ισορροπία: δεν πρέπει να είναι υπερβολικά καθοδηγητικός (από φόβο μήπως χάνεται χρόνος, μήπως γίνεται φασαρία), αλλά ο « παιδαγωγικός θόρυβος » - που είναι ανεκτός όταν πρόκειται για εργασία σε ομάδες, όπου οι μαθητές διαπραγματεύονται συζητώντας το νόημα και εργάζονται συνεργατικά - δεν πρέπει να οδηγήσει στο να χάσει τον έλεγχο της τάξης.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Κατά τη διάρκεια της συστηματοποίησης των αποτελεσμάτων και της αξιολόγησης στην ολομέλεια της τάξης (5η φάση), αναλαμβάνει το ρόλο του συντονιστή της συζήτησης. Υπενθυμίζει τους κανόνες της συζήτησης σε όσους τους παραβαίνουν και ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράσουν τη γνώμη τους. Κάθε γνώμη γίνεται αποδεκτή ή απορρίπτεται ύστερα από συζήτηση. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγεται η επίδειξη των ικανοτήτων των «καλών» μαθητών και μόνον αυτών. Τέλος, υποβοηθά τους μαθητές να αξιολογήσουν τις εργασίες τους και να αντιληφθούν εάν πέτυχαν το σκοπό τους.

Αναμενόμενα κείμενα

Το κείμενο το αντιλαμβανόμαστε με αρκετά πιο διευρυμένη οπτική, που θα συμπεριλαμβάνει διάφορες μορφές υβριδικών κειμένων, όπως είναι π.χ. το υπερκείμενο ή το πολυμεσικό κείμενο (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 227).

- Τα **κείμενα** που αναμένεται να παραχθούν είναι σύντομης έκτασης, περίπου 100 λέξεων. Ο στόχος είναι να επιτευχθεί η δυνατότητα απομόνωσης των πληροφοριών που είναι απαραίτητες και συμπύκνωσης του λόγου (κλασικός γραμματισμός). Πρέπει να τονιστεί ότι χρειάζεται χρόνο και επιμονή προκειμένου να μην παρατηρηθεί αυτό που συχνά βλέπουμε να συμβαίνει με τις σχολικές εργασίες των παιδιών: παίρνουν τα πρώτα αποτελέσματα που βρίσκουν από το διαδίκτυο, τα αντιγράφουν στο Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου και τα παρουσιάζουν (copy-paste). Τα παιδιά επίσης θα πρέπει να προβληματιστούν: πώς θα οργανώσουν τη διαδικασία παραγωγής λόγου σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα (ρευστότητα του κειμένου); Ποια υποστηρικτικά εργαλεία θα χρησιμοποιήσουν και τι θα προσέξουν (π.χ. μηχανικός ορθογραφικός έλεγχος); Πώς θα συνεργαστούν στην παραγωγή κειμένου (π.χ. λειτουργία παρακολούθησης αλλαγών και εισαγωγής σχολίων του Προγράμματος Επεξεργασίας Κειμένου) (Κουτσογιάννης, Δ., επιμ., 2014, σ. 223-227);
- Οι **παρουσιάσεις** που θα δημιουργηθούν με το Πρόγραμμα Παρουσίασης (power point) θα συνδυάσουν εικόνα και λόγο με τρόπο δυναμικό και θα μπορέσουν να κινητοποιήσουν πιο δημιουργικά τους μαθητές. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τους μαθητές ποια σημειωτικά μέσα επικοινωνίας (γλώσσα, ήχο, εικόνα κλπ) θα εντάξουν (πολυτροπικότητα); καθώς και το γεγονός ότι χρειάζεται άλλη διαδικασία και πληροφορία για ένα κείμενο που θα είναι παρουσίαση σε ακροατήριο (Power Point) απ' ό,τι για ένα συνεχές κείμενο.
- Οι **εννοιολογικοί χάρτες** (αραχνοειδείς) που μετατρέπουν σε εικόνα τη συσχέτιση μεταξύ των εννοιών. Είναι ένας τρόπος αναπαράστασης της ανθρώπινης σκέψης.
- Το **κολάζ** αποτελεί την πιο χαρακτηριστική περίπτωση δημιουργικής διασύνδεσης εικόνας – λόγου: η επιλογή λέξεων και εικόνων είναι ανοιχτή, όπως επίσης και η τελική μορφή του αποτελέσματος.
- Η **εικαστική σύνθεση** (αν επιλεγεί από τους μαθητές), η **μουσική** και το **ποίημα-χαϊκού** αποτελούν καλλιτεχνικούς τρόπους έκφρασης των μαθητών σε διαφορετικούς σημειωτικούς τρόπους, ανάλογα με την κλίση τους.
- Το **ιστολόγιο** τέλος, συνδυάζει διάφορες μορφές υβριδικών κειμένων, όπως είναι π.χ. το υπερκείμενο ή το πολυμεσικό κείμενο.

Αξιολόγηση

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Ο εκπαιδευτικός αναμένεται να κατανοήσει το βαθμό επιτυχίας του διδακτικού εγχειρήματός του μέσω μιας πλούσιας ποικιλίας δραστηριοτήτων, ερωτήσεων, εργασιών σε μια, αντιστοίχως, πλούσια ποικιλία δεξιοτήτων, οι κυριότερες από τις οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη κριτικού γραμματισμού καθώς και στην ανάπτυξη αναγνωστικών και εκφραστικών δεξιοτήτων τόσο σε επίπεδο λόγου όσο και σε επίπεδο εικόνας (ανάπτυξη οπτικο-ακουστικού γραμματισμού). Θα διερευνηθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι, όπως είναι ο βαθμός πρόσληψης των ερεθισμάτων του κειμένου και ανταπόκρισης σ' αυτά, η ικανότητα εκτίμησης, οργάνωσης και χαρακτηρισμού των απόψεων και των στάσεων.

Βιβλιογραφία

Ανθολογία Ελληνικού Χαϊκού. (1999). Επιμέλεια: Τουμανίδης Χρ. Αθήνα: Δελφοί.

Καλογήρου, Τζ. (2001). «Εικόνα – μουσική – κείμενο: η συνδυαστική χρήση τους στη διδασκαλία». Στον τόμο Κατσίκη-Γκίβαλου, Α. (επιμ.), *Λογοτεχνική Ανάγνωση και Διδακτικές Εφαρμογές, Δημοτικό-Γυμνάσιο-Λύκειο*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 81-100.

Κουτσογιάννης, Δ. , (Επιμ.), (2014). *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των ΤΠΕ στη Διδακτική Πράξη*, Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02. Πάτρα: ΙΤΥΕ.

Λειβαδάς, Γ. (2002). *Ανθολογία Ιαπωνικής Ποίησης*. Αθήνα: Ροές.

Παγκόσμια Ανθολογία Χαϊκού. (2002). Επιμέλεια: Σαβίνα, Ζ. Αθήνα: Πρεσβεία της Ιαπωνίας.

Παυλόπουλος, Γ. (1990). *Τριαντατρία Χαϊκού*. Αθήνα: Στιγμή

Σεφέρης, Γ. (1993). *Τετράδιο Γυμνασμάτων Β΄*, φιλολ. επιμέλεια: Σαββίδης, Γ.Π. Αθήνα: Ίκαρος

Δικτυογραφικές αναφορές

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Ρόκου, Σ. (2003). Τα σχέδια των δεκαέξι χαϊκού. Διαθέσιμα στην ιστοσελίδα των Sigmatropic: <http://www.sigmatropic.gr/greek/Sketches.htm> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Σεφέρης, Γ. Σειρά Εποχές και Συγγραφείς. (1999). Διαθέσιμο στο Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ: <http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=8459&tsz=0&act=mMainView> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Σεφεριάδης, Γ. Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών. Στο Εθνικό Κέντρο Βιβλίου <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=365> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Sigmatropic. CD *Δεκαέξι Χαϊκού και Άλλες Ιστορίες*. (2002). Διαθέσιμο στο: <http://www.sigmatropic.gr/greek/download.htm> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Χαϊκού στην Ελληνική έκδοση Βικιπαίδειας. Διαθέσιμο στο:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%BF%CF%8D> (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Χαϊκού διαθέσιμα στο Ψηφιακό σχολείο:

http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.phpDSGYM-C113/351/2368,9024/extras/activities/index08_09_metaselida/index08_09_metaselida.html (προσπελάστηκε στις 25/08/2015).

Διδακτικοί Στόχοι

- Διερεύνηση του ποιητικού λεξιλογίου του Γ. Σεφέρη
- Πρόσληψη του ποιήματος ως έργου τέχνης και αισθητικού φαινομένου στενά δεμένου με την εποχή του
- Κατάκτηση της ικανότητας συναισθηματικής συμμετοχής και δημιουργικής ερμηνείας των ποιητικών έργων
- Καλλιέργεια της δεξιότητας για κριτική ανάγνωση - αξιολόγηση της διαδικτυακής πληροφορίας
- Καλλιέργεια αυτενέργειας των μαθητών και ανακάλυψη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων τους

Λέξεις κλειδιά που χαρακτηρίζουν τη θεματική του σεναρίου

- ποίηση
- χαϊκού
- Γ. Σεφέρης
- Ιαπωνία
- ιαπωνισμός στην τέχνη
- γενιά του '30

Υλικοτεχνική υποδομή

- Βιντεοπροβολέας
- Αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- Εξασφαλισμένη, μόνιμη και σταθερή σύνδεση στο διαδίκτυο.
- Προγράμματα : επεξεργασίας κειμένου, παρουσίασης, περιήγησης του διαδικτύου, δημιουργίας εννοιολογικού χάρτη, δημιουργίας ιστολογίου, δημιουργίας κολάζ
- Ηχεία

Τυπικός χρόνος αλληλεπίδρασης με το εκπαιδευτικό σενάριο σε διδακτικές ώρες για δουλειά εντός του σχολείου

3 ώρες

Πνευματικά δικαιώματα ή άλλοι αντίστοιχοι περιορισμοί

ανοικτή πρόσβαση, CC non commercial -share alike - attribution/ κοινό κτήμα

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Εκτιμώμενο Επίπεδο Δυσκολίας

Μέτριας δυσκολίας

Τύπος Διαδραστικότητας

Ενεργός μάθηση

Επίπεδο Διαδραστικότητας

μεσαίο

Προτεινόμενη ηλικιακή ομάδα

12-15

Εκπαιδευτική Βαθμίδα που απευθύνεται το σενάριο

Γυμνάσιο

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα – Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σύνοψη φάσεων σεναρίου:

1η Φάση: Γέφυρες μεταξύ μαθητών και ποιήματος

Χρονική Διάρκεια: 20λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Δομικά - Διαδραστικά στοιχεία:

1. Γιώργος Σεφέρης, Τρία χαϊκού
2. Ιαπωνία - χαϊκού

2η Φάση: Σύσταση ομάδων - Πληροφόρηση για την εργασία

Χρονική Διάρκεια: 25λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Δομικά - Διαδραστικά στοιχεία:

3η Φάση: Λεξικο-ποιητική / ιστορικο-πολιτισμική επεξεργασία

Χρονική Διάρκεια: 45λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών

Δομικά - Διαδραστικά στοιχεία:

4η Φάση: Μετουσίωση σε νέα καλλιτεχνικά "κείμενα"

Χρονική Διάρκεια: 35λεπτά

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Χώρος Διεξαγωγής: Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών

Δομικά - Διαδραστικά στοιχεία:

1. Εικονογράφηση για το ΙΑ' χαϊκού του Γ. Σεφέρη
2. Εικονογράφηση για το ΙΕ' χαϊκού του Γ. Σεφέρη
3. Χαϊκού μαθητών

5η Φάση: Συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων - Αξιολόγηση

Χρονική Διάρκεια: 10λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Δομικά - Διαδραστικά στοιχεία:

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

1η Φάση: Γέφυρες μεταξύ μαθητών και ποιήματος

Χρονική Διάρκεια: 20λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Αφόρμηση

Για την πρώτη συνάντηση οι μαθητές θα οδηγηθούν, με τα σχολικά τους βιβλία, σε κάποια αίθουσα του σχολείου η οποία διαθέτει διαδραστικό πίνακα, για να προετοιμαστεί η διδασκαλία στην ολομέλεια της τάξης. Είναι η φάση πριν από την ανάγνωση. Η φάση αυτή είναι πολύ σημαντική, καθώς «χτίζει τις γέφυρες» μεταξύ του ποιήματος και των μαθητών μας. Ο κυριότερος σκοπός της είναι να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει και να πλουτίσει το γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών και μαθητριών, δημιουργώντας ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος. Σε αυτή τη φάση θα προβληθεί ένα βίντεο, που έχει δημιουργηθεί από την καθηγήτρια, με εικόνες, ήχους και ποιήματα-χαϊκού από την Ιαπωνία. Επιστρατεύοντας τα προσωπικά βιώματα των μαθητών, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους, θα εκμαιεύσουμε τους βασικούς άξονες του θέματος (στιγμιαία αντίληψη ή αποκάλυψη, εποχές της φύσης, ποιήματα εικόνων, συναίσθημα). Η φάση αυτή ολοκληρώνεται, όταν θεωρήσουμε ότι οι μαθητές μας έχουν εξοικειωθεί με κάποιες έννοιες και ζητήματα και τους έχουν δημιουργηθεί κάποια ερωτήματα που θα απευθύνουν στα κείμενα που θα διαβάσουν.

Προβολή βίντεο *Ιαπωνία - χαϊκού*

Ανάγνωση ποιημάτων *Τρία χαϊκού του Γ. Σεφέρη*

Η ανάγνωση του κειμένου γίνεται από τη διδάσκουσα. Η πρώτη ανάγνωση είναι πολύ σημαντική γιατί παράγει μια αρχική εντύπωση, μια γενική σύλληψη του κειμένου. Γι' αυτό είναι προτιμότερο να γίνεται από τον διδάσκοντα που ως "επαρκής" αναγνώστης δίνει στην ανάγνωσή του μια διάσταση ερμηνευτική. Οι μαθητές σε αυτή την πρώτη φάση βρίσκονται ακόμα στην κατάσταση του "απλοϊκού" αναγνώστη. Από αυτή την απλοϊκότητα ζητά να τον βγάλει η διδασκαλία, να τον απαλλάξει δηλαδή από πιθανές παραναγνώσεις ή αμηχανίες και να τον καταστήσει ενεργητικό αναγνώστη. Γι' αυτό την πρώτη ανάγνωση ακολουθεί η ερμηνευτική προσέγγιση, δηλαδή η ανάλυση και επανασύνθεση του έργου σ' ένα νέο, πιο κατανοητό αισθητικό όλον.

Αντιδράσεις των μαθητών

Γίνεται μία σύντομη συζήτηση για την πρώτη αντίδραση των μαθητών στο άκουσμα του κειμένου. Ενθαρρύνονται να εκφράσουν αυθόρμητα τις πρώτες σκέψεις και τα συναισθήματα που τους προκάλεσε. Αυτό το πρώτο βιωματικό υλικό θα αποτελέσει αφετηρία για την επεξεργασία που θα ακολουθήσει.

Φύλλα εργασίας:

1. Γιώργος Σεφέρης, *Τρία χαϊκού*

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Τύπος Δομικού/Διαδραστικού Εργαλείου: 80

Υπερσύνδεσμος: <http://aesop.iep.edu.gr/node/12916/1651#13244>

Διευκρίνιση: Από το σχολικό βιβλίο Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Γ' Γυμνασίου) - Βιβλίο μαθητή

2. Ιαπωνία - χαϊκού

Τύπος Δομικού/Διαδραστικού Εργαλείου: 68

Υπερσύνδεσμος: <http://aesop.iep.edu.gr/node/12916/1651#13286>

Διευκρίνιση: Βίντεο με φωτογραφίες από την Ιαπωνία, ιαπωνική μουσική και μεταφρασμένα ιαπωνικά χαϊκού

2η Φάση: Σύσταση ομάδων - Πληροφόρηση για την εργασία

Χρονική Διάρκεια: 25λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Σύσταση ομάδων

Οι ομάδες δεν θα διατηρηθούν οι ίδιες στη διάρκεια όλης της διδακτικής παρέμβασης. Στην πρώτη σύσταση των ομάδων οι ομάδες καλό είναι να σχηματιστούν με κριτήριο το ενδιαφέρον των μαθητών μας, αλλά και τις φιλικές σχέσεις μεταξύ τους. Διότι, σημαντικό για να λειτουργήσει μια ομάδα είναι να νιώθουν οι μαθητές άνεση και ασφάλεια μεταξύ τους, έτσι ώστε να μπορούν να εκφράσουν προσωπικές εμπειρίες και να μοιραστούν εκτιμήσεις. Ωστόσο, πρέπει να εξασφαλιστεί από τον διδάσκοντα ότι οι ομάδες θα είναι ανομοιογενείς μεταξύ τους, δηλαδή σε όλες τις ομάδες θα συμμετέχουν μαθητές διαφορετικών επιδόσεων και δυνατοτήτων ώστε να μην υπάρχει ανισορροπία. Το ζητούμενο είναι να αντιμετωπιστεί η ανομοιογένεια της τάξης όχι ως πρόβλημα αλλά ως ευκαιρία εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας, και οι ομαδικές δραστηριότητες μπορούν να αξιοποιηθούν προς αυτή την κατεύθυνση. Επίσης πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε σε κάθε ομάδα να υπάρχουν μαθητές εξοικειωμένοι με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και το διαδίκτυο, εφόσον το σενάριο βασίζεται στη χρήση τους. Χρειάζεται συνεπώς σε κάθε ομάδα να υπάρχει τουλάχιστον ένας μαθητής που θα μπορεί να έχει το ρόλο του χειριστή Η/Υ. Έτσι σχηματίζονται 6 ομάδες των τεσσάρων - πέντε ατόμων και οι ρόλοι που θα αναληφθούν εντός της ομάδας είναι οι εξής:

•

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Ένας χειριστής Η/Υ

- Ένας συντονιστής
- Ένας γραμματέας, υπεύθυνος για τις σημειώσεις
- Ένας διαμεσολαβητής, επιφορτισμένος με την επικοινωνία με το διδάσκοντα - εμψυχωτή και τις άλλες ομάδες.

Για την υλοποίηση της τέταρτης φάσης και την εκτέλεση των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων θα γίνει ανασύσταση των ομάδων με κριτήριο την ιδιαίτερη κλίση των μαθητών προς κάποια μορφή τέχνης (μουσική, εικαστικά, ποίηση). Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί η ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να συνεργαστούν μεταξύ τους και να μη δημιουργηθούν «κλίκες», ούτε να ενισχυθούν περισσότερο από όσο πρέπει οι ήδη υπάρχουσες φιλίες.

Σε κάθε περίπτωση οι ομάδες δεν θα υποκαταστήσουν την ολομέλεια της τάξης. Γι' αυτό και στο τέλος της ομαδικής εργασίας, κατά την 5η φάση, κύριο μέλημά μας είναι η αναφορά όλων μας στο σύνολο της τάξης.

Πληροφόρηση για την εργασία (στόχοι - μέθοδος)

Θα γίνει μία προκαταρκτική συζήτηση για το θέμα και τον τρόπο που θα γίνει η επεξεργασία του. Θα ενημερωθούν οι μαθητές ότι το συγκεκριμένο κείμενο και ο ποιητής του θα προσεγγιστούν με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και θα φωτιστούν με τη βοήθεια των τεχνών. Επίσης θα αναφερθούν ρητά ποια είναι τα ζητούμενα (τι θα ερευνήσουν), ποια τα πεδία έρευνας (κείμενα, γλωσσικό υλικό, ποιήματα, εικόνες και μουσικές) που μπορούν να αντλήσουν από το διαδίκτυο, ποιοι οι στόχοι που εκπορεύονται από το συγκεκριμένο κείμενο: γνωριμία με τις διαστάσεις του ποιητικού έργου, τα ερεθίσματα του ποιητή, τις διακειμενικές και διαπολιτισμικές του επιρροές, τις ερμηνείες του ποιήματος και το πώς ο διάλογος μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών βοήθησε το Γ. Σεφέρη να εκφραστεί δίνοντας νέο προσανατολισμό στη Νεοελληνική ποίηση. Δίνονται πληροφορίες (ή υπενθυμίσεις) σχετικά με τους μηχανισμούς λειτουργίας του περιβάλλοντος των ηλεκτρονικών λεξικών και των σωμάτων κειμένων που θα χρησιμοποιήσουν κατά την έρευνα. Δηλώνονται σε αδρές γραμμές τα στάδια της πορείας που θα ακολουθηθεί. Μοιράζουμε τα φύλλα εργασίας σε έντυπη μορφή. Τα φύλλα εργασίας θα υπάρχουν και σε ηλεκτρονική μορφή σε φάκελο στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή κάθε ομάδας.

Φύλλα εργασίας:

3η Φάση: Λεξικο-ποιητική / ιστορικο-πολιτισμική επεξεργασία

Χρονική Διάρκεια: 45λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Κατά την τρίτη φάση, οι μαθητές θα εργαστούν στις ομάδες. Θα οργανώσουν την εργασία τους και θα αναλάβουν διάφορους ρόλους, με βάση τα φύλλα εργασίας που έχουν δημιουργηθεί.

Για την τρίτη φάση έχουν προβλεφθεί έξι φύλλα εργασίας για έξι ομάδες. Οι τρεις ομάδες θα έρθουν σε επαφή με τον ποιητικό λόγο του Σεφέρη και θα διερευνήσουν τις λεξικο-ποιητικές του επιλογές στο Συμφραστικό Πίνακα Λέξεων στο Ποιητικό Έργο του Γ. Σεφέρη της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, ώστε να διερευνήσουν το ποιητικό λεξιλόγιο, τις σημασιολογικές αποχρώσεις του και το ειδικό του βάρος στο σύνολο του ποιητικού έργου του Σεφέρη. Σε περίπτωση που δεν προλάβουν να ολοκληρώσουν την παραγωγή κειμένου, τους προτείνεται η χρήση του διαδικτυακού ιστότοπου www.titanpad.com μέσω της οποίας μπορούν να συνεχίσουν ομαδοσυνεργατικά το κείμενό τους με σύγχρονη επικοινωνία από το σπίτι τους.

Οι υπόλοιπες τρεις ομάδες θα ασχοληθούν με τα περι-κειμενικά στοιχεία που είναι απαραίτητα για την κατανόηση και την ερμηνεία του ποιήματος. Θα συλλέξουν, θα επεξεργαστούν και θα αξιολογήσουν πληροφορίες που σχετίζονται με τη βιογραφία του ποιητή, τη στιχουργική μορφή του χαϊκού και το ρεύμα του "Ιαπωνισμού" στην τέχνη. Έτσι, θα μπορέσουν να εμβαθύνουν και να ερμηνεύσουν κριτικά το ποίημα ως δημιούργημα της εποχής του και του κοινωνικο-πολιτισμικού του πλαισίου.

Ως αποτέλεσμα της φάσης αυτής οι μαθητές καλούνται να συνθέσουν κείμενα μονοτροπικά και πολυτροπικά τα οποία θα αναρτηθούν στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Φύλλα εργασίας:

1. [fyllo_ergasias_omada_1i .doc](#)
2. [fyllo_ergasias_omada_2i.doc](#)
3. [fyllo_ergasias_omada_3i.doc](#)
4. [fyllo_ergasias_omada_4i.doc](#)
5. [fyllo_ergasias_omada_5i.doc](#)
6. [fyllo_ergasias_omada_6i.doc](#)

4η Φάση: Μετουσίωση σε νέα καλλιτεχνικά "κείμενα"

Χρονική Διάρκεια: 35λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών

Στην τέταρτη φάση θα γίνει ανασύνθεση των ομάδων, ώστε οι μαθητές να χωριστούν με βάση το ενδιαφέρον τους για κάποια μορφή τέχνης. Θα δημιουργηθούν έξι ομάδες, οι οποίες ανά δύο θα εργαστούν στο ίδιο φύλλο εργασίας. Θα επιχειρηθεί ο φωτισμός του εσωτερικού διαλόγου των τεχνών, η μετουσίωση και η μεταφορά των συναισθημάτων που τους προκαλεί μια λογοτεχνική ανάγνωση σε νέο καλλιτεχνικό "κείμενο": οι δύο πρώτες ομάδες θα συνθέσουν μουσική εμπνευσμένη από τα χαϊκού, οι δύο επόμενες θα αποτυπώσουν εικαστικά τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα Τρία χαϊκού του Γ. Σεφέρη, και οι δύο τελευταίες ομάδες θα

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

επιχειρήσουν να γράψουν ποιήματα χαϊκού. Ειδικά για τις ομάδες των εικαστικών ο εκπαιδευτικός θα έχει φροντίσει να εγκαταστήσει στον Η/Υ του σταθμού εργασίας τους τη δοκιμαστική έκδοση του Προγράμματος δημιουργίας κολάζ.

Φύλλα εργασίας:

1. [fyllo_ergasias_omades_1i_kai_2i.doc](#)
2. [fyllo_ergasias_omades_3i_kai_4i.doc](#)
3. [fyllo_ergasias_omades_5i_kai_6i.doc](#)

1. Εικονογράφηση για το ΙΑ' χαϊκού του Γ. Σεφέρη

Τύπος Δομικού/Διαδραστικού Εργαλείου: 110

Υπερσύνδεσμος: <http://aesop.iep.edu.gr/node/12916/1654#13481>

Διευκρίνιση: Δημιουργία μαθητών του Μουσικού Σχολείου Ιλίου από την εφαρμογή του σεναρίου

2. Εικονογράφηση για το ΙΕ' χαϊκού του Γ. Σεφέρη

Τύπος Δομικού/Διαδραστικού Εργαλείου: 110

Υπερσύνδεσμος: <http://aesop.iep.edu.gr/node/12916/1654#13486>

Διευκρίνιση: Δημιουργία μαθητών του Μουσικού Σχολείου Ιλίου από την εφαρμογή του σεναρίου

3. Χαϊκού μαθητών

Τύπος Δομικού/Διαδραστικού Εργαλείου: 80

Υπερσύνδεσμος: <http://aesop.iep.edu.gr/node/12916/1654#13488>

Διευκρίνιση: Τρία χαϊκού γραμμένα από μαθητές στην εφαρμογή του σεναρίου

5η Φάση: Συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων - Αξιολόγηση

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Χρονική Διάρκεια: 10λεπτά

Χώρος Διεξαγωγής: Αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα

Στην πέμπτη φάση η τάξη θα περάσει στην ολομέλεια. Οι δραστηριότητες των μαθητών θα έχουν αναρτηθεί από την καθηγήτρια στο ιστολόγιο του μαθήματος, οπότε το σύνολο των μαθητών θα μπορεί να έχει πρόσβαση στις εργασίες κάθε ομάδας από το σπίτι. Σε αυτή τη φάση - όπως και στην πρώτη - είναι προτιμότερο να γίνει χρήση διαδραστικού πίνακα, προκειμένου όλοι οι μαθητές να έχουν το ίδιο σημείο αναφοράς. Ακολουθεί σύντομη συζήτηση, συσχέτιση, ανακεφαλαίωση, σύνοψη των συμπερασμάτων, ώστε οι μαθητές να περάσουν από το μέρος στο όλον και να δουν τη σύνδεση των δικών δραστηριοτήτων με των υπολοίπων ομάδων και με τους αρχικούς στόχους.

Αξιολόγηση

Στο τέλος της διδακτικής παρέμβασης οι μαθητές θα προχωρήσουν σε αυτοαξιολόγηση της ομάδας τους και σε ετεροαξιολόγηση των άλλων ομάδων.

Φύλλα εργασίας:

Το παρόν έγγραφο αποτελεί προϊόν της Πλατφόρμας Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Υποβολής και Αξιολόγησης Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «Αίσωπος» που αναπτύχθηκε με ίδια μέσα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Υποέργου 2: «Ψηφιακό Σύστημα - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Υποβολής, Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ψηφιακών Σεναρίων καθώς και καθοδήγησης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών» της Πράξης: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 και υλοποιείται σε σύμπραξη από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ.